

Eidote

1/2005

TAIDEHISTORIAN AINEJÄRJESTÖLEHTI

Kuva

Eidotteen julkaisee Eidos ry. Eidos on Helsingin yliopiston taidehistorian opiskelijoiden ainejärjestö.

Eidos toimii jäsentensä edunvalvojana ja linkkinä yliopiston, tiedekunnan, oppiaineen ja opiskelijoiden välillä. Eidos järjestää jäsenilleen toimintaa, muun muassa työelämätaapahtumia, opintomatkoja, opintopiirejä sekä tietenkin juhlia.

Eidos kokousta noin kahden viikon välein. Kokoukset ovat avoimia taidehistorian opiskelijoille. Lisätietoja Eidoksesta osoitteesta www.helsinki.fi/jarj/eidos. Sivuilta löytyvät myös ohjeet järjestön sähköpostilistalle liittymisestä. Eidoksen hallituksen tavoitat osoitteesta eidos-hall@helsinki.fi ja puheenjohtajan osoitteesta alina.manttari@helsinki.fi.

Alina Mänttari,
Eidoksen puheenjohtaja 2005.

Eidote 1/2005

Sisällys

3	Pääkirjoitus <i>Linda Leskinen</i>
4	Luonnostelua <i>Linda Leskinen</i>
7	Taiteilijahaastattelu: Vilmalotta Schafhauser <i>Laura Gelmi & Linda Leskinen</i>
10	Suomi-kuva <i>Vappu Tuomisto</i>
12	Elokuvia klubikansalle <i>Noora Klami</i>
13	Tutkintouudistus <i>Alina Mänttari</i>
14	Eve Sussman: 89 seconds at Alcàzar <i>Pinja Rosenberg</i>
15	Kahlehditut mobilet <i>Jonas Malmberg</i>

JULKAISIJA

Eidos ry.

PAINOS

100 kpl

PAINOPAIKKA

Yliopistopaino

PÄÄTOIMITTAJA

Linda Leskinen
linda.leskinen@helsinki.fi

TOIMITUSSIHTEERI

Laura Gelmi
laura.gelmi@helsinki.fi

TAITTO

Petra Boije
petra.boije@helsinki.fi

KANNEN KUVA

Vilmalotta Schafhauser

Pääkirjoitus

”Lumihiutale goes saint Patrick’s day!”

Ennen luentoja käydyt keskustelut saattavat joskus johdattaa aivan uusiin käsityksiin artefaktien ominaislaadusta ja mahdollisuuksista. **Paavo Tyne**ll suunnitteli oman versionsa lumihiutaleesta, ja tuloksena oli valaisin. Kahta täysin samanlaista lumihiutaletta ei ole, mikä pätee havaintojeni mukaan myös taidehistorian opiskelijoihin. Uudesta Eidotteesta löydät siis vaihtelevia juttuja, juuri niin kuin pitääkin.

Joskus iskee niin sanotusti metodologinen jännetuppitu-lehdus, joka pakottaa pysähtymään ja miettimään toiminnan perusteita ennen kuin suorittaminen voi jatkua. Omassa kirjoituksessani olenkin jalkautunut pohtimaan kuvaa sen kiivettyä kipukynnykseni yli. Urakka ei ole ohi. Entä mitä kuvataiteilija itse ajattelee työväläneestään – sen voi lukea Eidotteen liikkuvienjournalistien suorittamasta haastattelusta.

Yhdistyksen Eidos ry:n organisaattorit olivat tänäkin vuonna järjestämässä jäsenistölle hyötyä ja huvia. Lukea voit maaliskuisen Tukholman ekskursioon herättämistä huomioista ja tulevista tutkinnollisista mullistuksista. Unohdettu ei kuitenkaan ole oma innoittajamme ja olemassaolo... opiskelumme syy ja sydämiemme tahdistin: eidoslaiset ovat paitsi taiteen tutkijoita, myös kokijoita. Mobile horror? Tuskinpa.

Moderna museet, Tukholma, naistenpäivänä 8.3.2005

*-Linda Leskinen,
päätoimittaja*

Luonnostelua

Teksti: Linda Leskinen
Kuvat: Petra Boije

Tunnustan: minun on hyvin vaikea lähestyä kuvaa. Se pakenee käsistäni kuin viheliäinen saippuapala. Asian tekee sikäli hankalaksi se, että kuva on taidehistorian olennainen tutkimuskohde muiden visuaalisten ilmiöiden joukossa. Kuva ei sano mitään, se ei anna pienintäkään vihjettä siitä, mihin tulisi lähtökohtaisesti kiinnittää huomiota. Avun saamiseksi on paradoksaalisesti mentävä ja haettava työkaluja verbaalisimmasta alasta mahdollisesta, filosofiasta. Lopulta käy kuitenkin usein niin, että on kertakaikkiaan tehtävä pesäero toisaalta naiivin ja valikoivan hulluuntumisen sekä toisaalta objektiivisen ja pilkkovan lähestymistavan välille.

Seuraa ongelma siinä mielessä, että on tavallaan outoa (jopa eettisesti väärin) joutua analysoimaan kuvaa tai kuvastoa, jota ei välttämättä *ihaile*, vaan jota lähestytään kenties yksinomaan ilmiön kautta. Itse ihailen suunnattomasti niitä ihmisiä, jotka näyttävät ratkaisseen tämän dikotomian ja etenevät opinnoissaan tai tutkimuksessaan kylmän rauhallisesti.

Annan kieroutuneella tavalla olettaa kuvan olevan jollakin lailla *itsenäinen*, ja siten hiukan pääsemättömissä.

Kuva käsitetään ja halutaan käsittää?

Yhteiskunnallisella tasolla kuvaan näytetään suhtautuvan eri tavalla tilanteen mukaan;

kuva vedetään osaksi hienosäikeistä poliittista (valta)peleä.

Mainoksia, lehtikuvia, taideeteoksia, ynnä muita kohdataan ja ohitetaan päivittäin. Valtava määrä kuvia tulee jatkuvasti vain sivuutetuksi ja ikään kuin kuitatuksi, jolloin ne tavallaan aktiivisesti alistetaan. Puolihuolimaton asennoituminen ja vähättelevä painaa kuvat taustalle, jolloin niihin saatetaan kiinnittää huomiota vasta toissijaisesti. Ei välttämättä synny tarvetta ottaa kuvaa vakavasti ja pitää sitä sanan kanssa tasa-arvoisena ilmaisullisena elementtinä, muuna kuin dekoraationa. "Sehän on vain kuva." Tekstin katsotaan olevan välittömästi ymmärrettävissä ja proses-

”Taidekuva on oletettavasti sekä harmiton että opettavainen, kun taas kaupallinen vastineensa yhdistetään välittömästi edustamaansa yhteiskuntaan.”

soitavissa, menevän suoraan tajuntaan ilman tarpeettomia kiertoteitä.

Toisinaan kuvaan taas laataan suurta painoarvoa, ja tällöin se korostetusti liitetään kontekstiin. Esimerkistä käy pari vuotta sitten käynnissä ollut Hennes&Mauritzin mainoskampanja, johon naisasia-naiset iskivät kyntensä. Kuvia käytettiin jopa mainonnan eettisen neuvoston kautta. Mallien paljaan ihon määrän ja ilmoitusten suuren koon katsottiin halventavan naisia. Ilmiötä puitiin jonkin aikaa mediassa enemmän tai vähemmän populaaristi, kunnes inflaation ja unohduksen laimentava yhteisvaikutus tehoi.

Tapaukseen liittyvän ajatustavan mukaan kuva ei voi toimia itsenäisenä elementtinä, vaan ensisijaisesti arvostusten ja arvottamisen sekä propagandan heijasteena. Sitä lähesyttään nyt kontekstinsa kautta, ja tällöin nimenomaan painotetaan kuvan salakavalaa ei-luetavuutta ja alitajunnan kautta vaikuttamista. Kuva huomataan ja alistetaan, jälleen, halvaksi rengiksi.

Edellä hahmotellut lähestymistavat ovatkin käytössä päällekkäin; kumpakin pai-

notetaan tarpeen mukaan. Riskikkäiset suhtautumisstrategiat tekevät tilanteesta mielenkiintoisella tavalla dikotomisen. Sekä väheksymällä että kontekstia korostamalla kuitenkin (ja tämä on kaikkein hauskinda) itse asiassa *myönnetään* kuvan itsenäisyys. Avuttomuus määrittelemättömän edessä ilmenee näin ollen ristiriitaisena, päättämättömän kaksijakoisena käyttäytymisenä, jonka keinoin uskotellaan auktoriteettia löytyvän ja aina *löytyneen*.

Edellistä tavataan käyttää taidekuvien ja toista taas kaupallisten kuvien yhteydessä. Taidekuva on oletettavasti sekä harmiton että opettavainen, kun taas kaupallinen vastineensa yhdistetään välittömästi edustamaansa yhteiskuntaan. Molempien ymmärtämiseksi peräänkuulutetaan

”kuvanlukutaitoa”, ilmeisesti jotta katsoja tiedostaisi ilmaisen ajankohtaistetun kierrätettyjä taidehistoriallisia aiheita ja mahdollista propagandaa.

Vaativuuskuvanlukutaidosta näyttää tietenkin olevan suoraan verrannollinen visuaalisten ärsykkeiden lisääntymisen kanssa. On jännittävää, miten mahdollinen visuaalinen ähky on niin paljon pelätymmää, kuin verbaalisen informaation tulva. Toki se on myös ymmärrettävää; kuvat ovat tavallaan niin aistittavia. Koulujen kuvaamataidon opetusta puolustetaan nykyään väittämällä, että se antaa nuorille tuiki tarpeellisia valmiuksia kohdata ympäristön hyökyvä visuaalisuus. Tällöin puhutaan usein

Jatkuu seuraavalla aukeamalla

medialukutaidosta. Silti: miksi kuviin pitäisi ylipäätään voida asennoitua kuin kirjoihin?

Niin kuin kuvanlukutaito, myös "taidekuvan" tuottaminen vaikuttaa olevan jonkinlainen puolustusreaktio. Helposti tulee ajatelleeksi, miksi taiteen on tuotettava uusia kuvia, jos niitä muutenkin on niin paljon. Tilannetta voi vaikka verrata taidekäsityön/pientuotannon ja massatuotannon suhteeseen, ja tehdä sen havainnon, että olisi kovin ikävää, jos pientuotanto lakkaisi. Sekä teollisuus että käsityöläiset tuottavat tavaraa, jota on kaikkialla liikaa, mutta toisaalta vain itsekin tuottamalla voi pientuotanto välttää antamasta periksi. Aspekti on siis hiukan romanttisanarkistinen.

Kuvan kohdalla tilanne on kuitenkin hiukan erilainen, sillä sen olomuoto ei ole yksinomaan esineellinen. Pikemminkin olen taipuvainen ajattelemaan, että on sängen yhdentekevää, mistä kuvat tulevat tai mikä ne tuottaa. Galleriassa tai lyhytylväässä, näen kuvat väkisin yhtenä joukkona, mikä on omiaan aiheuttamaan päänsärkyä taidehistoriaa opiskellessa. Kategorisoiminen näyttääkin olevan kolmas puolustusreaktiotyyppi.

Laita silmät kiinni!

Bart Kosko toteaa sivuhuomautuksena kirjassaan *Sumea logiikka*: "Taulu kuvaa, muttei väitä." Kuvan itsenäisyyden korostaminen juontuu sen abstraktisuudesta; erityispiirteet, määrittelemättömyys

ja ambivalenttius tekevät siitä hankalan vastaanottaa. En varsinaisesti uskottele tietäväni, mikä tai mitä kuva on.

Vaikka nykytodellisuus tarjoaa vastaukseksi pelkkiä pikseleitä, havainnollistan lyyrisesti. Kuvitellaan ihminen kulkemassa pienet kehykset kasvojensa edessä: kuva todellakin on *kuva jostakin*; se eriyttää sisäänsä kappaleen maailmaa. Tekee mieli muuntaa kulunut **Wittgenstein**-lainaus kirjoituksen aiheeseen sopivaksi: jos kuva puhuisi, emme ymmärtäisi, mitä se sanoo. Kuva todellistuu tai tapahtuu tavallaan eriulostuvuudessa kuin teksti, mikä on hiukan ongelmallista sitä selittämään pyrkivän tieteenalan kannalta. Tutkimus yrittää kiertoteitse ymmärtää aiheettaan liittämällä sen yhteiskunnallisiin prosesseihin ja historialliseen kontekstiin.

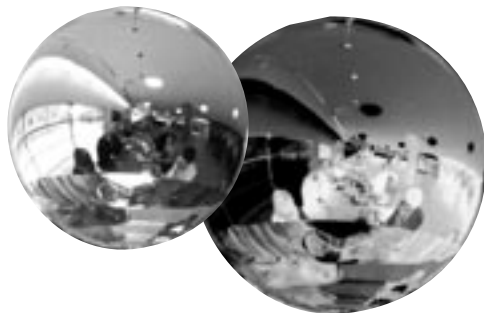
Levottoman tyttölapsen mielestä saattaa kuitenkin tuntua latistavalta ajatella kuvan olevan yhtä kuin viiteke-

hyksensä, vaikka se ilmeisesti olisi terveellistä. Toisinaan tutkimus taas päättyy sinänsä tyydyttävään ratkaisuun kokevan subjektin ja taide-teoksen välisen rajan häilyvyydestä (joskus hirvittävien sanankäänteiden kautta, kuten **Miehe Bal** kirjassa *Kuvasta tilaan – Taidehistoria tänään*).

Kontekstiin asettaminen, kriittinen ja esteettinen analyysi tai luokittelu, millään näistä ei tunnuta pääsevän sen lähemmäksi kuvaa, tuottavat ne sitten miten hyödyllistä ja mielenkiintoista tietoa tahansa.

Päättämättömän kaksija-koiselle suhtautumiselle kuvaaan ei kai yleisesti ottaen voi mitään, eikä kai ole akateemisessa mielessä kovinkaan tuloksellista edellyttää henkilökohtaista hullaantumista tarkastelemisen lähtökohdaksi. Vihoviimeisenä parahduksena silti todettakoon, ettei myöskään ole kovinkaan hedelmällistä positivistisesti ottaa kuvia annettuina. •

"Jos kuva puhuisi, emme ymmärtäisi, mitä se sanoo."

”Ihminen on hiljaisesti pääosassa...”

Teksti: Laura Gelmi & Linda Leskinen
Kuvat: Vilmalotta Schafhauser

Vilmalotta Schafhauser: yhteys

akryyli ja öljy kankaalle
140x80 cm
2005

Kaapelitehdas täyttyi jälleen maaliskuussa riipintaan kuvataiteesta. Maalariliiton Teosväilyksen sekavanolaisesta ja edustavuuden säännöistä piittaamattomasta ripustuksesta huolimatta erottuu joukosta onneksemme kuvia, jotka innostavat hieman pitempään pysähdykseen.

Suomessa kuvataiteen piirissä vallitsi vielä muutama vuosi sitten nihkeä asenne esittävää maalausta kohtaan. Nytemmin figuratiivisuus on varsinkin nuorten taiteilijoiden myötä hurjassa nousussa. Lattean uhmakkaasti sanottuna visuaalisten virikkeiden kylästäämään ja median ylitarjonnan pirstomaan yhteiskuntaan kasvanut sukupolvi pyrkii ottamaan mittaa ympäristös-

tään. Mainoksilla ja elokuvilla on merkittävä vaikutus myös **Vilmalotta Olivia Schafhauserin** (s. 1972) tuotannossa. Tapasimme maalle muuttoon tekemään Vilmalotan aamiaistamassa. Iitissä on tilaa ja rauhaa, tosin kymmeniä kertoja muutaneena aikomien aloilleen asettamisesta hieman arveluttaa.

Schafhauserin opiskellessa Kuvataideakatemiassa 1990-luvun lopussa ilmapiiri oli vielä jokseenkin puritaani suosien ennen kaikkea abstraktia maalausta. Figuratiivisuutta taiteessaan painottavilla opiskelijoilla, kuten Schafhauserilla ja **Ilkka Lammilla**, oli täysi työ puolustaa edustamaansa linjaa. Mitä lie muutosvastarintaa tai pelkoa maalaustaiteen uskotavuuden ja elinvoimaisuuden

puolesta, sillä itse asiassa Vilmalotta ja kumppanit olivat jo pitkään odottaneet figuratiivisuuden tuloa Suomeen.

– Esimerkiksi Englannissa ja Saksassa esittävyys oli jo täysin hyväksyttyä, Schafhauser kertoo.

On tietenkin aina mielenkiintoista, millä tavalla taiteilija suhtautuu *kuvaan* ylipäätään. Taiteilijalle – varsinaiselle kuvan synnyttäjälle – on tilanne hieman erilainen kuin taidehistorioitsijalle, joka toimii jo olemassa olevien kuvien armoilla. Kenties eräs syy Schafhauserin omin sanoin pakonomaiseen maalaamiseensa liittyy siihen, kuinka näkevä ihminen jäsen-

Jatkuu seuraavalla aukeamalla

tää maailmaansa kuvien kautta. Schafhauserin maalaukset yhdistelevät ihmis-hahmoja ja selkeitä väripintoja, usein mukana on kukkia tai lintuja, toisinaan myös kodinkoneita.

Sisällyksettömiksi tai tuulesta temmatuiksi taulujen aiheita tuskin voi väittää. Taiteilija on hyvin kiinnostunut filosofiasta ja runoudesta ja kirjoittaa itse jatkuvasti rinnakkain maalaamisen kanssa. Schafhauser selvittää ajatuksiaan ja maailmankuvaansa runomuodossa paperille; kirjoittaminen ja maalaaminen kulkevat käsi kädessä. Hänen maalaustensa figuurien väliin jää samalaista näkymätöntä tilaa kuin runojen rivien väliin. Lopulta maalaukset kyseenalaistavat tiukan rajavedon esittävän ja ei-esittävän välillä, sillä Schafhauser itse mieltää työprosessinsa pikemminkin abstraktien elementtien yhdistämiseksi siinä mielessä, ettei kyse suinkaan ole pelkästä kuvittamisesta. Hän esimerkiksi esittää henkilöhahmonsia lähes aina katkaistuina kokonaisten sijaan (ihmisiä Schafhauser kuvasi puolikkaina tai muuten ei-kokonaisina jo lapsena), jotka saattaisivat kenties selkeämmin linkittää tai juurruttaa maalaukset reaalityönsuuteen. Tässä näkyvät myös Schafhauserin ajatukset pirstoutuneesta maailmasta.

– Surrealism! kuuluukin vastaus kysymykseen, onko taiteilijalla kenties esikuvia

taidehistoriasta. Schafhauser ei ole perustanut niin sanotuista vanhoista mestareista, toisin kuin edesmennyt Lammi, jolla oli kuitenkin häneen suora vaikutus opiskeluvuosina. Yhteyden kahden maalarin välillä voi nähdä värikenttien ja geometrinen linjojen käsittelyssä. Schafhauserin mukaan

”ihmisiä Schafhauser kuvasi puolikkaina tai muuten ei-kokonaisina jo lapsena”

he liikkuvat samoilla aaltopituuksilla.

– Pistäydymme vähän väliä toistemme työhuoneissa kommentoimassa, hän kertoo. Taiteilijaketjut ovat mielenkiintoisia. **Osmo Rauhalaan** Schafhauser törmäsi aikanaan junassa ja totesi tämän samanhenkiseksi. Kollegojen keskinäiset, kaikkea maan ja taivaan väliltä luotaavat puhelinkestelut saavuttavat toisinaan maratonmaiset mittasuhteet. Rauhalaan uuden esittävän

*”Ihminen on hiljaisesti
pääosassa,
tärkeä
sivullinen,
osa kokonaisuutta.
Elämä ja
ihmisyys
ovat läsnä
viittauksina.*

-Vilmalotta Schafhauser

Vilmalotta Schafhauser: vesi on kirkkaampaa meren toisella puolella

akryyli ja öljy kankaalle
140x140 cm
2004

maalauksen yhteydessä käytämään termiin ”hysterinen realismi” Schafhauser suhtautuu hymyillen ja myöntää, että tyyli, jossa realismin piirteet on venytetty äärimmilleen miltei surrealistiselle asteelle, kylä sopii jollain asteella kuvaamaan hänenkin taidettaan.

Vaikka Schafhauser eläytyy hyvin voimakkaasti taiteeseensa (esimerkiksi suorastaan kiusaava sininen kausi päättyi vasta Indigo-pojan syntymiseen), hän korostaa katsojan

oman tulkinnan tärkeyttä. Taulusta voi hakea monia eri kerromuksia; olennaista on ikään kuin päästä yhteyteen oman mentaalisuutensa kanssa. Kunhan katsoja ensin vaivaa aivojaan, saattaa taiteilija kuitenkin suostua paljastamaan intentioitaan.

Kysyttäessä, mitä hän pitää kuvana, Schafhauser puhuu käsitteen monimerkityksisyydestä; näkeville maailma osaksi koostuu visuaalisista havainnoista, joita voi nimittää

kuviksi. Nykypäivän ”kuva-
tulva” ja visuaalinen kulttuurin ovat hänen töissään kaiken aikaa läsnä mainoskuvamaisina vihjeinä. Suurena elokuvan ystävänä Schafhauser nimeää suurimmaksi tunnelmalliseksi vaikuttajakseen **Krzysztof Kieslowskin**; Veronikan kaksoiselämä on nähty pariinkymmenen kertaan. Hän ei usko kuvan ja sanan täysin korreloivan, ne kulkevat rinnakkain, mutta eri latuja. Kuvaa on hankala palauttaa sanoiksi.

– Mietin joskus, miksi mun niitä kukkia pitää joka paikkaan tunkea. Varmaan se osittain tulee Havaijilla asumisesta, Schafhauser pohtii. On vaikea verbalisoida kaikkea koettua ja nähtyä. Kenties viittomakielen tulkkina ja opettajana Schafhauserilla on perspektiiviä nähdä symbolin ja merkityksen suhde hiukan laajemmin.

Jotain ihmisen vapauden ja tilankaipuusta kertoo kuitenkin se, että kaupunkeja ikänsä nähnyt taiteilija muuttaa tänä keväänä perheineen Iittiin omaan puutaloon. Asettuminen voi olla levottomalle hankalaa, mutta Schafhauserin siniseltä kaudelta nimensä saanut Indigo opettaa äidille eron päivänkakkaran ja voikukan välillä.

Schafhauserin töitä on esillä heinäkuussa Galleria Koivulinassa aukeavassa näyttelyssä Pukkilassa. Lisää informaatiota: www.schafhauser.fi. •

*-taakseen ei voi nähdä
edessä olevalle on
likinäköinen
kuuntelemalla unohtaa
itsensä ja
tämä
hetki
meni jo!*

-Vimalotta Schafhauser

**Vimalotta Schafhauser:
toivo rakentuu muistin
varaan**

akryyli ja öljy kankaalle
100x90 cm
2004

Suomi-kuva

Teksti: Vappu Tuomisto
Kuvat: Petra Boije

Tervetuloa ikuisen auringonpaisteen maahan! Täällä ovat ihmiset kauniimpia, museot suurempia, kaupat modernimpia ja rantapoukamassa uiskentelevat joutsenetkin valkoisempia. Auringon paistaa ruskettuneen kansan muodikkaita vaatteista ja pongahtaa takaisin iloisen valkoisista hymyistä. Täydellistä harmoniaa rikkovat vain Vanhan kaupungin läpi virtaavat suomalaisten turistien krapalaiset massat.

Tänään ovat asiat toisin. Auringonsäde ei tervehdikään verkkokalvoa heti terminaalin lasiovien raottua, vaan antaa odotuttaa itseään kokonaisen tunnin. Tyylikkään Tukholman ei myöskään tarvitse kärsiä tänään vain tuulipukuisista risteilymatkustajista, vaan Suomi-kuvaa parantamaan saapuu fiksujen yliopisto-opiskelijoiden aitoja kulttuurielämyksiä jahtaava joukko.

– Voi hitsi, nyt mun pitää sanoa englanniksi se vaikeasti lausuttava sana, water, tuskailee yksi matkalaisista pikkuruisen kahvilan ruuhkajonossa.

– Sano se ruotsiksi, paljon helpompi ääntää, vatten, neuvon maan paikalliskielen käyttöön kannustavan saarnan säestyksellä. Yritämme olla maassa maan tavalla. Olemme ohittaneet pääkatujen turistikahvilat ja kaivautuneet paikallisten suosiman kolon kellarimaiseen alakertaan. Emme voisi enempää joukosta erottua.

Kaikki ympärillämme syövät jättiläiskokoisia salaattinannoksia. Me olemme tyytyneet rahapulassamme erilaisin maustein höystettyihin kahvijuoomiin. Pitkien museokierrosten ja sovitusoppisessioiden jälkeen hampaat kaipaisivat kuitenkin purtavaa. Vieressä istuvat illastajat näyttävät vaivaantuneilta, kun emme saa silmiämme irti herkullisista caesarsalaateista. Olemme lisäksi ilmeisesti ainoat, joiden takapuolet eivät tunnu sopivan lähes maan tasalle laskeutuville pikkuisille jakkaroilta.

Olemme kuin makkaroitte ruotsalaisten rapujuhlien tarjottimella. Kaukaa näytämme ehkä hieman samanlaisilta, mutta viimeistään suun avaus repäisee valepuvun. Emme aio kuitenkaan hävitä tyylikkaille valiohummereille, vaan päätämme taistella omilla aseillamme. Avaamme ronskisti suomme ja kailotamme häpeämättä omalla kielellämme pohdintojamme suomalaisuuden ja ruotsalaisuuden eroista.

Tukholma on täynnä kauneutta ja iloisuutta, mutta myös ulkopuolisuuden tunnetta ja yhdenmukaisuuden painetta. Suomessa on tilaa monipuolisille alakulttuureille ja hiljaisuudelle. Emme ole puolikkaita ruotsalaisia, vaan kokonaisia suomalaisia.

– Synkkä on syvällistä, sanoi **Toni Wirtanen** nelosen Tuomas & Juuso Experience:ssä. Eli jos ei small talk luista, olkaamme ylpeinä juroja.

Elokuvia klubikansalle

Teksti & kuva: Noora Klami

Taiteen tekeminen välittyy usein visuaalisena ilmiönä. Valkokankaan liikkuva kuva on lainannut taiteelle joitakin esittämisen tapoja kautta aikojen. Päinvastoin myös taidenäyttelyistä voi bongata representaatioita, jotka myöhemmin tulevat ihmisten tietoisuuteen television välityksellä.

Varmaan yksi jos toinenkin taidehistorian opiskelija on harkinnut elokuva- ja tv-tutkimuksen opintojen aloittamista. Elokuvia rakastavalle ei ole parempaa kuin nukahtaa Orionin pehmeille punaisille tuoleille juuri ennen luennon päättymistä (itse testattu ja hyväksi koettu rentoutumiskeino). Elokuvien sisältämät tilakäsitteet ovat mitä mielenkiintoisimpia, miksei siis myös tutustua elokuvien esittämipaikkojen tiloihin? Musiikkia ja elokuvia ylistäen on pakko antaa yksi vaihtoehto perjantai-illan viettoon alakerran pubin sijaan.

Elokuva festivaaleilta tunnettuihin työpajoihin pohjaava työryhmä Euphoria Borealis

ry järjestää *Euphoria!*-klubin, jossa esitetään seitsemän lyhytelokuvaa, musiikista vastaten DJ:t **Mekaanikko** ja **Zzompp**. Yhtenä klubin ideana on esittää nuorten tyyppien underground-kamaa eli korkeatasoisia lyhytelokuvia, jotka eivät vielä ole saavuttaneet suurta yleisöä. Taiteen kentällä on aina pyörinyt jonkinlainen taiteen esittämiseen liittyvä dilemma. Omakustanneperi-

aatteella toimivia gallerioita löytyy onneksi Helsingistäkin, mutta marginaaleihin elokuviin en ole vielä löytänyt näin hauskaa kohtaamistapaa. Täällä voi välttää aivoja raastavan toisen humanistin kohtaamisen filosofian merkeissä...

Kiinnostuneille: kevään mittaan joitakin kertoja Korjaamolla, tarkemmat ajankohdat osoitteesta www.euphoriaborealis.net.

Ainaisille baariperjantaille vaihtoehtoja etsiville: DJ Zzompp!

Tutkinnot Uusiksi

Helsingin yliopisto siirtyy uusiin tutkintoihin Bolognan prosessin myötä 1.8. 2005. Samalla siirrytään kaksiportaiseen tutkintojärjestelmään, jossa alempi korkeakoulututkinto – meillä Humanististen tieteiden kandidaatin tutkinto – muuttuu pakolliseksi.

Uudistuksia

Samaan aikaan uusien tutkintojen kanssa siirrytään käyttämään uutta arvosteluasteikkoa. Koko yliopistossa siirrytään arvostelemaan opintosuoritukset asteikolla 1–5. Arvosteluasteikkouudistus on iloinen asia, sillä se yhtenäistää yliopiston arvostelua. Tällä hetkellä yliopistossa on käytössä toistakymmentä erilaista asteikkoa. Uudessa asteikossa ei käytetä plussia, miinuksia eikä puolikkaita. Gradujen arvosteluasteikko säilyy kuitenkin ennallaan. Uusien tutkintojen myötä opintoviikot muuttuvat opintopisteiksi. Muutokerroin on kaksi. Näin esim. 2,5 ov:n kurssi on jatkossa 5 opintopistettä (op). Uusien tutkintojen yhteydessä siirrytään myös opetuksen periodisointiin jakamalla vuoden opetus neljään periodiin. Uudistuksin lukeutuu myös HOPS (pakollinen henkilökohtainen opintosuunnitelma). Tutkintovaatimukset muuttuvat oppiaineiden ydinainesanalyysin myötä jossain määrin. Tiedekuntamme vaatiman toisen vieraan kielen taso vapautuu, siten että enää ei tarvitse läpäistä kielikoetta vaan voi mennä perustason kursseille, esimerkiksi mikäli aloittaa kielen nollasta.

Uusiin tutkintoihin siirtyminen

Syksyllä 2005 opintonsa aloittavat uudet opiskelijat siirtyvät suorittamaan uusia tutkintoja suoraan. Vanhat opiskelijat saavat valita missä vaiheessa siirtyvät suorittamaan uutta tutkintoa. Tutkinnon uudistuksen siirtymäaika päättyy 31.7.2008. Viimeistään tuolloin vanhojen opiskelijoiden on siirryttävä uusiin tutkintoihin. Siirtymäajan aikana ovat yhtä aikaa voimassa niin uudet kuin vanhatkin tutkintovaatimukset. Siirtymistä uuteen tutkintoon ei voi peruuttaa, joten jokaisen on syytä harkita oma valintansa huolella. Mikäli valmistumisesi maisteriksi on lähellä, sinun kannattaa suorittaa tutkintosi loppuun vanhojen tutkintovaatimusten mukaisesti. Mikäli kandidaatiksi valmistumisesi on lähellä, kannattaa sinun tehdä kandin tutkinto loppuun vanhana tutkintona ja siirtyä maisterivaiheessa uusiin tutkintoihin. Nyrkkisääntönä kannattaa pitää myös sitä, että tekee arvosanat valmiiksi ennen kuin siirtyy – se helpottaa siirtymistä.

Lisätietoja tutkinnonuudistuksesta osoitteessa:
<http://www.helsinki.fi/tutkinnonuudistus/>

Eve Sussman: 89 seconds at Alcàzar, videoinstallaatio (2003)

Teksti: Pinja Rosenberg
Kuva: Petra Boije

Diego Velàzquezin *Hovinaisia* (*Las Meninas*, 1656) on ennenkin innoittanut taiteilijoita erilaisiin tulkintoihin teoksesta. Yhdysvaltalaisen videotaidemaalajan **Eve Sussmanin** 12-minuuttinen video kuvaa hetkeä ennen ja jälkeen maalauksen kuvaaman komposition, herättäen henkiin kokonaisen aikakauden.

Ollaan Alcàzarissa, **Habsburgien** palatsissa, Espanjan kuningasperhe valmistautuu poseeraamaan Velàzquezille. Pikku prinsessa, **Margarita**, hypähtää jäykästi tuolille äitinsä suittavaksi, hovinainen saa ohjeita kuningattarelta, kampauksia kohennetaan. Hahmot liikkuvat hitaasti hämärässä tilassa, valoa tulee viistos- ti. Musiikkia tai dialogia ei ole käytetty, mutta muut äänet, raskaiden pukujen kahina, kuiskuttelu ja lattian narina, saavat ihokarvat pystyyn. Tunnelma on mystinen ja odottava.

Margarita, hovinaiset, kääpiöseuralaiset ja kuningaspari hajaantuvat hitaasti taiteilijan osoittamille paikoille, koira kierähtää lattialle heidän jalkojensa juureen, Velàzquezin katse on arvioiva. Hetki tiivistyy, ja raukeaa jälleen.

Whitney Biennalessa 2004 ensi-iltansa saanut ja menestynyt teos on kuvattu uusimmalla digitekniikalla. Videossa on käytetty oikeita näyttelijöitä, vaikka sitä ei heti tajua. Sussman työryhmineen loi täsmällisen kopion interiööristä ja vaatteista. Kuvaukset kestivät neljä päivää, puvustuksen ja lavastuksen suunnittelu kuukauden.

Sussman haluaa tehdä videotaidetta, joka pysäyttää katsojan, niin kuin *Hovinaiset*-maalaus pysäytti hänet Pradossa. Itse näin *89 secondsin*

Capodimonten museossa Napolissa viime maaliskuun lopulla. Satojen, aika uuvuttavien maalauksen keskellä oleva Sussmanin teos vangitsi välittömästi. Olo oli jännittynyt ja outo. Jälki on psykologisesti rikasta ja tyrmäävän kaunista, aivan kuten Sussman on halunnut. Lisäksi valkokankaalle luodut maalauskaan ulkopuoliset tapahtumat innostavat katsomaan taas takaisin maalaukseen ja etsimään jännitteitä sieltä.

www.brooklynart.com/artists/sussman/press.htm

Kahlehditut mobilet

Teksti: Jonas Malmberg

Kuva: Mika Herrala

Ymmärsin viime viikon perjantaina, että useimmissa museoissa mobilet ovat vangittuina eivätkä ne siksi puhuttele näyttelyvieraita. Ne ovat ripustettuina korkealle ja katsojan ulottumattomiin, pahimmassa tapauksessa jopa lasien taakse ja visusti liikkumattomiin. Tukholman Moderna museetilla on kokoelmassaan **Alexander Calderin** (1898–1976) metallinen, mustaksi maalattu mobile. Se koostuu useasta kaarevavartisesta leipälapio-maisesta tai tuuliviirimäisestä kappaleesta, jotka kytkeytyvät tasapainotettuina toisiinsa. Teoksen nimi viittaa metsään, minkä yhteys mustaan metallihäkkyrään tuntui äkkiseltään kaukaa haetulta.

Parimetrinen mobile oli näyttelyssä ripustettu katseen korkeudelle niin, että alimmat kappaleet hipoivat lattiaa. Koko huoneessa oli vain pari muuta teosta, jolloin Calderin työlle jäi tilaa hengittää. Valo lankesi sen ylle useasta kohde-

valaisimesta synnyttäen useita varjoja. Puhalsin kasvojeni korkeudella ollutta metallista purjetta. Mobile alkoi hitaasti liikkua sivusuunnassa. (Vannon etten koskettanut teokseen!) Puhalsin voimakkaammin. Puhalsin vyötäröni korkeudella ollutta levyä alaspäin. Koko mobile alkoi myös keinahdella. Pehmeän muotoiset varjot liikkuvat lattialla ja seinällä – metsän ja puiden lehvästöjen varjot liikkuvat lattialla ja seinällä.

Silloin ymmärsin, että aiemmin näkemäni mobilet ovat eläneet kahlittuina. Ja siksi en ole niistä kiinnostunut. Olen pitänyt niitä pikemminkin yliarvostettuina ja tekoaitteellisina. Olen ollut väärässä. Mobilet tarvitsevat liikettä. Vain liikkeessä ne ovat olemassa. Muistakaa – opiskelutoverini – vapauttaa mobilet, kun tulevaisuudessa olette museoiden kuraattoreita ja näyttelysuunnittelijoita!

Vapauttakaa mobilet!

*Ihminen kohtaa itsensä
ja oman rajallisuutensa
valon ja pimeän rajalla;
epävarmuuden ja löytämisen välissä;
tilassa,
jossa ymmärrys on vielä,
tai edelleen hämärtynyt.
Ihminen on aina rajalla,
tienristeyksessä.*

-Vilmalotta Schafhauser